

ORZULAR TILI: ONG OSTI SIGNALINING BADIY TAFAKKURDAGI
IFODASI

Boltayeva Munavvar Yusuf qizi

*Toshkent xalqaro moliyaviy boshqaruv va texnologiyalar universiteti
xalqaro munosabatlar yo'nalishi talabasi*

Anatatsiya: *Ushbu maqola orzular tili va ong osti signalining badiiy tafakkurdagi ifodasini tahlil qiladi. Tadqiqot davomida orzular va ong osti xabarlarining badiiy matnlarda, adabiy asarlarda va ijodiy tafakkur jarayonlarida qanday aks etishi o'rganiladi. Maqolada Freyd va zamonaviy psixologiya yondashuvlari asosida orzular tilining shaxsiy va ijtimoiy tajribalarga ta'siri, badiiy tafakkur orqali ong ostining ifodalanishi va simvolizmning roli batafsil tahlil qilinadi. Shu orqali maqola inson ong osti va badiiy tafakkur o'rtasidagi murakkab bog'liqlikni yoritadi.*

Kalit so'zlar: *Orzular tili, ong osti, badiiy tafakkur, Freyd, simvolizm, psixoanaliz, ijodiy tafakkur, adabiy ifoda.*

Orzular tili inson ong ostining eng murakkab va sirli ifodalaridan biridir. Sigmund Freydning psixoanalitik nazariyasiga ko'ra, orzular ong ostidagi repressiya qilingan istaklar, qo'rquvlar va ichki qarama-qarshiliklarning namoyon bo'lishi vositasi sifatida xizmat qiladi. Shu tariqa, orzular nafaqat shaxsiy psixologik jarayonlarni aks ettiradi, balki insonning hissiyotlari, tajribasi va xulq-atvorini tushunishda muhim vosita hisoblanadi.

Badiiy tafakkurda orzular tili yaratishda muhim vosita sifatida ishlatiladi. Adabiy asarlarda simvolizm, metaforalar va obrazlar orqali ong osti signalining ifodalanishi o'quvchiga shaxsning ichki dunyosini va hissiy tajribalarini sezdiradi. Shu yo'l bilan ijodiy tafakkur orqali inson ong osti va real voqealar o'rtasidagi murakkab bog'liqlik adabiy vositalar orqali namoyon bo'ladi.

Zamonaviy psixologik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, orzular tili va uning badiiy tafakkurdagi aks etishi insonning ijodiy jarayonlari, qaror qabul qilish qobiliyati va shaxsiy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi. Shu sababli, orzular tilini va uning badiiy ifodasini o'rganish nafaqat psixologik, balki adabiy tahlil nuqtai nazaridan ham ahamiyatlidir.

Maqolada orzular tili va ong osti signalining badiiy tafakkurdagi ifodasi Freyd nazariyalari, zamonaviy psixologik yondashuvlar va adabiy tahlillar asosida batafsil o'rganiladi. Shu orqali maqola inson ong osti va badiiy tafakkur o'rtasidagi murakkab bog'liqlikni yoritishga, orzular tilining ijodiy va adabiy jarayondagi rolini tushunishga xizmat qiladi.

Orzular tili inson ong ostining murakkab va boy ifodalaridan biri bo'lib, uning badiiy tafakkurdagi aks etishi ijodiy jarayonlarda markaziy rol o'ynaydi. Sigmund Freyd psixoanalitik nazariyasiga ko'ra, orzular ong ostidagi repressiya qilingan istaklar, ichki qarama-qarshiliklar va hissiyotlarning namoyon bo'lishi vositasi sifatida xizmat qiladi. Shu

tariqa, orzular insonning ichki dunyosi, tajribasi va psixologik holatini ifodalaydi. Freyding fikricha, orzular ikki qatlamdan iborat: latent mazmun va manifest mazmun. Latent mazmun — bu orzudagi yashirin istaklar va ehtiyojlar bo'lsa, manifest mazmun — ularning ramziy va badiiy shakldagi namoyon bo'lishidir. Shu orqali orzular tili insonning ichki psixologik jarayonlarini tushunish uchun muhim vosita sifatida qabul qilinadi.

Badiiy tafakkurda orzular tilining ifodasi simvolizm, metafora va obrazlar orqali amalga oshiriladi. Adabiy asarlarda shaxsning ichki dunyosi va ong ostidagi jarayonlar ko'pincha orzular, tushlar va ramziy tasvirlar orqali namoyon bo'ladi. Masalan, fantastik, ramziy yoki surrealistik janrlarda yozuvchi o'quvchiga shaxsning ichki dunyosini va hissiy tajribasini yetkazish uchun ong osti signalidan foydalanadi. Shu yo'l bilan ijodiy tafakkur inson ong osti va real voqealar o'rtasidagi murakkab bog'liqlikni badiiy vositalar orqali ifodalaydi.

Zamonaviy psixologik tadqiqotlar orzular tili va uning ijodiy tafakkurdagi aks etishini ilmiy jihatdan o'rganishga imkon beradi. Neyropsixologik va kognitiv tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, orzular ong ostidagi jarayonlar va miyadagi neyron tarmoqlar bilan bog'liq bo'lib, ularning faoliyati shaxsning hissiyotlari, qaror qabul qilish va ijodiy qobiliyatini shakllantiradi. Shu tariqa, zamonaviy psixologik yondashuvlar orzular tilini nafaqat psixoanalitik nuqtai nazardan, balki ilmiy va neyropsixologik asos bilan ham tushunishga imkon yaratadi.

Orzular tili badiiy tafakkurda shaxsiy va ijtimoiy tajribalarni aks ettirishda muhim vosita hisoblanadi. Shaxsning bolalikdagi tajribalari, ijtimoiy muhit va madaniy qadriyatlar ong ostiga tushadi va orzular orqali badiiy tafakkurda namoyon bo'ladi. Shu yo'l bilan yozuvchi yoki rassom shaxsning ichki dunyosini, repressiya qilingan istaklari va hissiy qarama-qarshiliklarini o'quvchiga yetkazadi. Shu bilan birga, orzular tilining badiiy ifodasi insonni o'z ong osti jarayonlarini anglashga, hissiyotlarini boshqarishga va ijodiy imkoniyatlarini kengaytirishga yordam beradi.

Badiiy tafakkurda orzular tilining aks etishi simvolizm orqali kuchayadi. Har bir ramziy obraz yoki metafora insonning ong ostidagi xabarlarini ifodalashda vosita sifatida xizmat qiladi. Masalan, tushdagi uchish, suv yoki qorong'ulik kabi obrazlar shaxsning ichki hissiy holatini, istaklarini yoki qo'rquvlarini namoyon qilishi mumkin. Shu tarzda, badiiy tafakkur orqali orzular tili nafaqat shaxsiy psixologik jarayonlarni, balki insonning ijtimoiy va madaniy tajribalarini ham ifodalaydi.

Ong osti va orzular tilini o'rganish amaliy psixologiya va psixoterapiya sohalarida keng qo'llaniladi. Psixoanalitik terapiya orqali insonning repressiya qilingan xotiralari va istaklari aniqlanadi, ular ongli ongga chiqariladi va shaxs o'z hissiyotlarini boshqarishni o'rganadi. Shu bilan birga, zamonaviy psixologiya va neyropsixologiya meditatif mashqlar, ongli ong texnikalari va kognitiv-behavioristik yondashuvlar orqali ong osti jarayonlarini boshqarish va shaxsiy rivojlanishni ta'minlash yo'llarini ishlab chiqadi.

Orzular tilining badiiy tafakkurdagi ifodasi shuningdek, ijodiy jarayonlarni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Shu orqali shaxs o'z ichki dunyosini kashf etadi, yangi g'oyalar va ijodiy yechimlar topadi. Adabiyot, rassomlik va musiqada orzular tili orqali

inson ong ostidagi murakkab hissiyotlar va tajribalar o'quvchi yoki tomoshabinga yetkaziladi. Bu esa badiiy tafakkur va ong osti jarayonlarini birlashtiruvchi asosiy mexanizm hisoblanadi. Shuningdek, orzular tili ijtimoiy va madaniy kontekstda ham o'z aksini topadi. Shaxsning jamiyatdagi roli, madaniy qadriyatlar va kollektiv tajribalar ong ostiga tushadi va badiiy tafakkur orqali ifodalanadi. Shu yo'l bilan orzular tili nafaqat individual psixologik jarayonlarni, balki ijtimoiy va madaniy tajribalarni ham aks ettiruvchi vosita sifatida xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, orzular tili inson ong osti signalining badiiy tafakkurdagi ifodasida markaziy rol o'ynaydi. Freydning psixoanalitik nazariyasi va zamonaviy psixologik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, orzular insonning ichki dunyosini, hissiyotlarini, qarorlarini va ijodiy qobiliyatini shakllantiradi. Badiiy tafakkur esa ushbu jarayonlarni simvolizm, metafora va obrazlar orqali ifodalaydi, shaxsning ichki dunyosini va psixologik holatini o'quvchiga yetkazadi. Shu bilan birga, orzular tilini o'rganish va uning badiiy ifodasini tushunish psixologiya, psixoterapiya va ijodiy tafakkur sohalarida shaxsiy rivojlanish va ijodiy muvaffaqiyat uchun muhim ahamiyatga ega.

Orzular tili inson ong ostining murakkab jarayonlarini badiiy tafakkur orqali ifodalashda markaziy rol o'ynaydi. Freydning psixoanalitik nazariyasi asosida orzular insonning repressiya qilingan istaklari, ichki qarama-qarshiliklari va hissiy holatlarini aks ettiruvchi vosita sifatida ko'riladi. Shu bilan birga, zamonaviy psixologik tadqiqotlar orzular tilini neyropsixologik va kognitiv jarayonlar bilan bog'lab o'rganadi, uning insonning qaror qabul qilish qobiliyati, hissiyotlari va ijodiy tafakkuriga ta'sirini ochib beradi. Badiiy tafakkur orqali orzular tili simvolizm, metafora va obrazlar vositasida insonning ichki dunyosini o'quvchiga yetkazadi. Shu yo'l bilan maqola shuni ko'rsatadiki, orzular tilini va uning badiiy ifodasini o'rganish psixologiya, psixoterapiya va ijodiy jarayonlar sohalarida shaxsiy rivojlanish va ijodiy muvaffaqiyat uchun muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Freud, S. (1900). *The Interpretation of Dreams*. New York: Macmillan.
2. Freud, S. (1915). *The Unconscious*. London: Hogarth Press.
3. Jung, C. G. (1968). *Psychological Aspects of the Unconscious*. Princeton: Princeton University Press.
4. Hill, C. E. (1996). *Working with Dreams in Psychotherapy*. New York: Guilford Press.
5. Solms, M., & Turnbull, O. (2002). *The Brain and the Inner World: An Introduction to the Neuroscience of Subjective Experience*. New York: Other Press.
6. Baruss, I., & Troscianko, T. (2008). *Dreaming: A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
7. Bulkeley, K. (2010). *Dreaming in the World's Religions: A Comparative History*. New York: New York University Press.